

ਕਮਾਦ ਦੀ ਸਫਲ ਕਾਸ਼ਤ

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

ਉੱਨਤ ਕਿਸਮਾਂ

ਅਗੇਤੀਆਂ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਕਿਸਮ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ	ਸਿਫਾਰਸ਼ ਇਲਾਕਾ
ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ 92 (2017)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 335 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 16 % - 17 % ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 18 % ਇਹ ਕਿਸਮ ਕੋਰਾ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਗੁੜ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ 118 (2015)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 322 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 16 % ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 17 % ਇਹ ਕਿਸਮ ਕੋਰਾ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਦਾ ਮੂਢਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੜ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ ਜੇ 85 (2000)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜ 306 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 16-17 % ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 18.0-18.5 % ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੰਨੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕੱਦ ਅਤੇ ਬੂਝਾ ਦਰਮਿਆਨਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਕਿਸਮ ਕੋਰੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਢਾ ਦਰਮਿਆਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਕਿਸਮ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਲਾਲ ਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ ਜੇ 64 (1975)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ 300 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ, ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 16 ਤੋਂ 17 %, ਪੀੜਨ ਲਈ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜੰਮ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਬੂਝਾ ਕਾਫੀ ਸੰਘਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗੰਨੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਮੋਟੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਕਿਸਮ ਰੱਤਾ-ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਗੜ੍ਹਿਆਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਗੁੜ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ

ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਕਿਸਮ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ	ਸਿਫਾਰਸ਼ ਇਲਾਕਾ
ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ 93	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 390 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 17 % ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ

(2017)	<ul style="list-style-type: none"> 19 % ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਗੁੜ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ 	
ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ 94 (2017)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 400 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 16 % ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ 19 % ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ 238 (2015)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 365 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 17 % ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੰਨੇ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਮੋਟੇ ਇਸ ਦਾ ਮੂਢਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੜ ਵੀ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਆਗ ਦੇਗੜ੍ਹੰਏ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ 91 (2014)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜ 410 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 17 % ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੰਨੇ ਲੰਬੇ, ਮੋਟੇ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਕਿਸਮ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਇਸਦਾ ਮੂਢਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਸੀ ਓ ਜੇ 88 (2002)	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤਨ ਝਾੜ 337 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਇਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 17-18 % ਦੂਜੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਗੇਤੀ ਪੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੂਣੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੰਨੇ ਲੰਮੇ, ਦਰਮਿਆਨੇ ਮੋਟੇ ਅਤੇ ਸਾਵੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੂਢਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗੁੜ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 	ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ

ਬਿਜਾਈ

ਸਾਉਣੀ ਰੁੱਤ

ਡੂੰਘੀ ਵਹਾਈ (ਸਬ ਸਾਇਲਿੰਗ)

- ਗੰਨੇ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਖੇਤੀ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਦੋ ਤਰਫ਼ਾ ਡੂੰਘੀ ਵਹਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

- ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਵਾਰੀ ਵਾਹੁਣ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਚੰਗੀ ਬਰੀਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਬੀਜ ਦੀ ਚੋਣ

- ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਗੰਨੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਨਰੋਆ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਵਰਤੋ ।

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

- ਇਕ ਏਕੜ ਕਮਾਦ ਬੀਜਣ ਲਈ 3 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਗੁੱਲੀਆਂ ਜਾਂ
- 4 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਗੁੱਲੀਆਂ ਜਾਂ
- 5 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਗੁੱਲੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ।
- ਇੱਕ ਏਕੜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 30 ਤੋਂ 35 ਕੁਇੰਟਲ ਬੀਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨੋਟ : ਸੀ ਓ 118 ਅਤੇ ਸੀ ਓ ਜੇ 85 ਕਿਸਮ ਵਿਚ ਤੋਲ ਅਨੁਸਾਰ 10% ਬੀਜ ਵੱਧ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ

- ਅੱਧ ਫ਼ਰਵਰੀ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਮਾਰਚ ਤੱਕ ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਫ਼ਾਸਲਾ

- 20-25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਾਸਲਾ 75 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਰੱਖੋ।
- ਗੁੱਲੀਆਂ ਨੂੰ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਤਹਿ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿਓ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਓ।
- ਇਕ ਹੋਰ ਪਾਣੀ 4-5 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਉ।
- ਦੋ ਕਤਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਿਧੀ (90:30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਲਈ ਵਰਤੋ।
- ਗੰਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦੋ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਅਤੇ 20-25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਗੰਨੇ ਦੀ ਗੁੱਲੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿਓ। ਦੋ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਾਸਲਾ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਗੰਨੇ ਦੀ ਵਢਾਈ ਮਸ਼ੀਨ (ਕੇਨ ਹਾਰਵੇਸਟਰ) ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 120 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਜਾਂ 120:30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਤਾਰੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕਰੋ।
- ਗੰਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵੱਟਾਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਣਕ ਜੋ ਕਿ ਕਣਕ ਬੀਜਣ ਵਾਲੇ ਬੈੱਡ ਪਲਾਂਟਰ ਨਾਲ ਬੀਜੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਸਿਆੜਾਂ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਭਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਿਆੜਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਖਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਗਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲਾਲ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਬਰੋਟੇ ਸਿਆੜਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਦਬਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਉੱਤਮ ਸਮਾਂ ਅੱਧ ਫ਼ਰਵਰੀ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ ।

ਅੰਤਰ ਫ਼ਾਸਲਾਂ

- ਕਮਾਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀ ਰੁੱਤ ਦੀ ਮੂੰਗੀ (20 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 4 ਕਿਲੋ ਬੀਜ/ਏਕੜ) ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਬੀਜੋ।
- ਜਾਂ ਮਾਂਹ (15 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 5 ਕਿਲੋ ਬੀਜ/ਏਕੜ) ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਬੀਜੋ ।
- ਕਮਾਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਈਨ ਜਪਾਨੀ ਪੁਦੀਨਾ (ਇੱਕ ਕੁਇੰਟਲ ਜੜ੍ਹਾਂ/ਏਕੜ) ਦੀ ਬੀਜੋ । ਬਿਜਾਈ ਫ਼ਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।
- ਕਮਾਦ ਦੀ ਫ਼ਾਸਲ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਖਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਪਾਨੀ ਪੁਦੀਨੇ ਦੀ ਫ਼ਾਸਲ ਨੂੰ 18 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ (39 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ) ਅਤੇ 10 ਕਿਲੋ ਫ਼ਾਸਫ਼ੋਰਸ (62 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਪਾਉ । ਅੱਧੀ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਫ਼ਾਸਫ਼ੋਰਸ ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ ਪਾਉ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 40 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਉ ।

ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ

- ਗੰਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਮੌਨਸੂਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੂਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਚੜ੍ਹਾਓ ।
- ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਮੂੰਏ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਉ ।

ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਕੋਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ

- ਸੀ ਓ 118, ਸੀ ਓ ਜੇ 64, ਸੀ ਓ ਜੇ 85, ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ 91, ਸੀ ਓ 238 ਅਤੇ ਸੀ ਓ ਜੇ 88 ਕਿਸਮਾਂ ਬੀਜੋ ।
- ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਿੱਗੀ ਫ਼ਸਲ ਤੇ ਕੋਰੇ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
- ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੋ ।

ਪਤਝੜ ਰੁੱਤ

ਕਿਸਮਾਂ

- ਸੀ ਓ 118, ਸੀ ਓ ਜੇ 85 ਅਤੇ ਸੀ ਓ ਜੇ 64 ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ

- 20 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ।

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

- 3 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ
- 4 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ
- 5 ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਗੁੱਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵਰਤੋ ।
- ਪਤਝੜ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਬੀਜ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਜਾਂ ਪਤਝੜ ਰੁੱਤ ਦੀ ਨਰੋਈ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਲਵੋ ।

ਫ਼ਾਸਲਾ ਅਤੇ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

- ਪੱਧਰੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 90 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਵਿੱਥ ਰੱਖੋ ।
- ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਦੋ ਕਤਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਿੱਧੀ ਜੋ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਵਾਲੇ ਕਮਾਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਪਣਾਓ ।

ਮੂਢੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ

- ਜੇ ਫ਼ਸਲ ਮੂਢੀ ਰੱਖਣੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਕੱਟੋ
- ਅਗੋਤੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੱਟਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਇਕ ਗੋਡੀ ਕਰ ਦਿਓ ਜਾਂ ਸਿਆੜਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਾਹ ਦਿਓ । ਮੂਢਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰੀ ਨਾਲ ਢਕੋ ।
- ਮੂਢੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਨੀਵੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਕੱਟੋ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਧ ਪੁੰਗਾਰਾ ਹੋਵੇ ।
- ਜੇਕਰ ਫ਼ਸਲ ਕੱਟਣ ਬਾਅਦ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਦੀਨ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗੋਡੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਢੰਗ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਓ ।
- ਮੂਢੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਮਾਰਚ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤਿੰਨ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁੱਲੀਆਂ ਬੀਜੋ ।
- ਨਵੀਂ ਬੀਜੀ ਫ਼ਸਲ ਨਾਲੋਂ ਮੂਢੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਖਾਦ ਦੀ ਡੇਢ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ।

ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ

- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 8 ਟਨ ਗਲੀ ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਜੜ ਕਮਾਦ ਵਾਸਤੇ 130 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ, ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਗੰਨਾ ਜਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮਈ/ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਲਾਈਨਾ ਨਾਲ ਕੇਰਾ ਕਰੋ।
- ਜਦਕਿ ਮੂਢੀ ਫਸਲ ਨੂੰ 195 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਓ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਗੋਡੀ ਜਾਂ ਵਾਹੀ ਸਮੇਂ, ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਮਈ ਵਿੱਚ ਪਾਓ।

ਪਤਝੜ ਰੁੱਤ

- ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 195 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਤਿੰਨ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ, ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਰਚ ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਓ।

ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜੇ

ਸਿਉਂਕ

- ਇਹ ਕੀੜਾ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਜੂਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗੁੱਲੀਆਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਣੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਗਲੀ-ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਪਾਓ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਫਸਲ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਗੈਰਾ ਕੱਢ ਦਿਓ।
- ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ 10 ਕਿਲੋ ਰੀਜੈਂਟ 0.3 ਜੀ (ਫਿਪਰੋਨਿਲ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨੂੰ 20 ਕਿਲੋ ਗਿੱਲੀ ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪਾਓ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰ ਕੇ ਗੁੱਲੀਆਂ ਢੱਕ ਦਿਓ ਜਾਂ ਫਸਲ ਦਾ ਜੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਬੀਜਾਈ ਤੋਂ 45 ਦਿਨ ਬਾਅਦ) 10 ਕਿਲੋ ਪਦਾਨ/ਕੈਲਡਾਨ/ਕਾਰਟਾਪ 4 ਜੀ ਜਾਂ
- ਰੀਜੈਂਟ 0.3 ਜੀ (ਫਿਪਰੋਨਿਲ) ਨੂੰ 20 ਕਿਲੋ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਾਂ
- ਦੋ ਲਿਟਰ ਡਰਮਟ/ ਕਲਾਸਿਕ/ ਡਰਸਬਾਨ/ ਮਾਰਕਪਾਈਰੀਫੋਸ 20 ਈ ਸੀ (ਕਲੋਪਾਇਰੀਫਾਸ) ਨੂੰ 400 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਫੁਹਾਰੇ ਨਾਲ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਓ ਅਤੇ ਹਲਕੀ ਮਿੱਟੀ ਚੜਾ ਕੇ ਪਤਲਾ ਪਾਣੀ ਦਿਓ।

ਕਮਾਦ ਦਾ ਘੋੜਾ

- ਬਾਲਗ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਰਸ ਚੂਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੇ ਤੁਪਕਿਆਂ ਵਰਗਾ ਮਲ ਕੱਢਦੇ ਹਨ।
- ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੱਤਿਆਂ ਉੱਪਰ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਉੱਲੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਕੀੜੇ ਇਸਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਕੀੜਿਆਂ (ਐਪਰੀਕੋਨੀਆਂ) ਦੀਆਂ ਟੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਂਡਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡੋ।

ਕਾਲੀ ਕੀੜੀ

- ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਬਾਲਗ ਗੋਭ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਰਸ ਚੂਸਦੇ ਹਨ।
- ਪੱਤੇ ਪੀਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- 350 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਡਰਸਬਾਨ/ਲੀਥਲ/ਮਾਸਬਾਨ/ਗੋਲਡਬਾਨ 20 ਈ ਸੀ (ਕਲੋਰਪਾਈਰੀਫੋਸ) ਨੂੰ 400 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
- ਛਿੜਕਾਅ ਦਾ ਰੁੱਖ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗੋਭ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ।

ਚੂਂ

- ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਜਾਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰਸ ਚੂਸਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਫਸਲ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜੀ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਬਰੂ ਘਾਹ ਨੂੰ ਕਮਾਦ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ।
- ਹਮਲੇ ਵਾਲੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ।

ਥਰਿੱਪ

- ਇਸਦਾ ਹਮਲਾ ਖੁੱਲ ਰਹੇ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪੱਤੇ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਰਝਾ ਕੇ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਖੁਸ਼ਕ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ

- ਹਮਲੇ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਲੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਰੋਕਥਾਮ

- ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਖਾਦ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮਾਤਰਾ ਵਰਤੋ ।
- ਮੂਢੀ ਫਸਲ ਲੈਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ ਕਰੋ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ 150 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ:

- 40 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਕੋਨਫੀਡੋਰ 17.8 ਐਸ ਐਲ (ਇਮਿਡਾਕਲੋਪਰਿਡ)
- 600 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਟਰਾਇਆਜੋਫਾਸ 40 ਈ ਸੀ

ਅਗੇਤੀ ਫੋਟ ਦਾ ਗੜ੍ਹਿਆਂ

- ਗੰਨੇ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀੜੇ ਪੱਤੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਂਡੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਸੁੰਡੀ ਮੋਰੀ ਕਰਕੇ ਤਣੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੋਭ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਅੱਧ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਜਾਈ ਕਰ ਦਿਓ ।
- ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਜੂਨ ਤੱਕ ਸੁੱਕੀ ਗੋਭ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਤਾਹ ਕੋਲੋ ਕੱਟ ਦਿਓ ।
- ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਲਗਾਓ

- ਟਰਾਈਕੋਗਰਾਮਾ ਕੀਲੋਨਸ (ਮਿੱਤਰ ਕੀੜੇ) ਰਾਹੀਂ ਸੱਤ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਕਿਰਿਆ ਕੀਤੇ ਕੌਰਸਾਇਰਾ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 20,000 ਆਂਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੱਧ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਜੂਨ ਅਖੀਰ ਤੱਕ 10 ਦਿਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਰਤੇ
- ਕਮਾਦ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ 10 ਕਿਲੋ ਰੀਜੈਂਟ 0.3 ਜੀ (ਫਿਪਰੋਨਿਲ) ਦਾਣੇਦਾਰ ਦਵਾਈ ਪਾਉ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰ ਕੇ ਗੁਲੀਆਂ ਢੱਕ ਦਿਓ ਜਾਂ
- ਫਸਲ ਦਾ ਜੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਬੀਜਾਈ ਤੋਂ 45 ਦਿਨ ਬਾਅਦ) 10 ਕਿਲੋ ਪਦਾਨ/ਕੈਲਡਾਨ/ਕਾਰਟਾਪ 4 ਜੀ ਜਾਂ ਰੀਜੈਂਟ 0.3 ਜੀ (ਫਿਪਰੋਨਿਲ) ਨੂੰ 20 ਕਿਲੋ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਕੇ ਜਾਂ 150 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਕੋਰਾਜਨ 18.5 ਐਸ ਸੀ (ਕਲੋਰਐਂਟਰਾਨਿਲੀਪਰੋਲ) ਜਾਂ 45 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਇਮਿਡਾਗੋਲਡ 17.8 ਐਸ ਐਲ (ਇਮਿਡਾਕਲੋਪਰਿਡ) ਜਾਂ ਦੋ ਲਿਟਰ ਡਰਮਟ/ਕਲਾਸਿਕ/ਡਰਸਬਾਨ/ਮਾਰਕਪਾਈਰੀਫੋਸ 20 ਈ. ਸੀ. (ਕਲੋਰਪਾਈਰੀਫਾਸ) ਨੂੰ 400 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਫੁਹਾਰੇ ਨਾਲ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਓ ਅਤੇ ਹਲਕੀ ਮਿੱਟੀ ਚੜਾ ਕੇ ਪਤਲਾ ਪਾਣੀ ਦਿਓ।

ਆਗ ਦਾ ਗੜ੍ਹਿਆ

- ਇਸ ਕੀੜੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪੀੜੀ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਦਾ ਜਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ।
- ਛੋਟਾ ਗੜ੍ਹਿਆ ਪੱਤੇ ਦੀ ਰੀੜ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਗੋਭ ਨੂੰ ਸੁੱਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਪੱਤੇ ਦੀ ਰੀੜ ਚਿੱਟੀ ਜਾਂ ਲਾਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਨਾ ਛਾਂਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਜੇਕਰ ਹਮਲਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੂਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫਤੇ ਜਾਂ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 10 ਕਿਲੋ ਫਰਟੇਰਾ 0.4 ਜੀ ਆਰ ਜਾਂ
- 12 ਕਿਲੋ ਕਾਰਬੋਫਿਊਰਾਨ 3 ਜੀ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ (ਫਿਊਰਾਡਾਨ / ਡਾਈਫਿਊਰਾਨ / ਫਿਊਰਾਕਾਰਬ / ਕਾਰਬੋਸਿਲ / ਫਿਊਰੀ) ਜਾਂ ਫੋਰੇਟ 10 ਜੀ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ (ਥਿਮਟ / ਫੋਰਾਟੋਕਸ / ਗਰੈਨੂਟੋਕਸ / ਫੋਰਲ / ਵੋਲਫੋਰ / ਉਮੇਟ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਖਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਓ ਅਤੇ ਮੁੱਢਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੀ ਮਿੱਟੀ ਚਾੜ ਕੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਓ।
- ਟਰਾਈਕੋਗਰਾਮਾ ਜਪੋਨੀਕਮ (ਮਿੱਤਰ ਕੀੜੇ) ਰਾਹੀਂ ਸੱਤ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਕਿਰਿਆ ਕੀਤੇ ਕੌਰਸਾਇਰਾ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 20,000 ਆਂਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੱਧ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਜੂਨ ਅਖੀਰ ਤੱਕ 10 ਦਿਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਰਤੇ
- ਆਗ ਦਾ ਗੜ੍ਹਏ ਦੇ ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਭੰਬਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ।

ਤਣੇ ਦਾ ਗੜ੍ਹਿਆਂ

- ਗੰਨੇ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਵਾਧੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੀੜਾ ਗੋਭ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੋਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਕੀੜੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕੇਵਲ ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਛਿੱਲਕੇ ਹੀ ਮੋਰੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਤਣੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹਏ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਟਰਾਈਕੋਗਰਾਮਾਂ ਕੀਲੋਨਸ 20,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਤੇ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- ਫਸਲ ਕੱਟਣ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹਏ ਵੀ ਕੱਟ ਦਿਓ।

ਬਿਮਾਰੀਆਂ

ਰੱਤਾ ਰੋਗ

- ਸਿਰੇ ਵਾਲੇ ਪੱਤੇ ਪੀਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਪੱਤੇ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।
- ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਗੰਨਿਆ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗੁੱਦਾ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਸ਼ਰਾਬ ਵਰਗੀ ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਬੀਜ ਹੀ ਬੀਜੋ ।
- ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ -ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਕਮਾਦ ਨਾ ਬੀਜੋ ।
- ਰੋਗ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੀ ਓ 238, ਸੀ ਓ 118, ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ -91,ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ - 92,ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ -93,ਸੀ ਓ ਪੀ ਬੀ -94, ਸੀ.ਓ.ਜੇ 85 ਅਤੇ ਸੀ.ਓ.ਜੇ 88 ਹੀ ਬੀਜੋ।

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਲੰਗੜੋਆ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 01823-250652

ਈਮੇਲ kvknsr@pau.edu

ਵੈਬਸਾਈਟ www.kvknawanshahr.com